

BANK SPÓŁDZIELCZY W CHOJNOWIE

Grupa BPS

Ujawnienie informacji

*o charakterze jakościowym i ilościowym
dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych,
polityki w zakresie wynagrodzeń
oraz innych informacji podlegających obowiązkowym ujawnieniom*

według stanu na dzień

31.12.2015 r.

Chojnów 2016 rok

Spis treści

Wprowadzenie	.3
1. Informacje ogólne o Banku	.4
2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem - Art. 435 Rozporządzenia CRR	.4
2.1. Strategia zarządzania ryzykiem	.4
2.2. Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka	.5
2.3. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem	.7
2.4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka	.8
2.5. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategię, procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka	.8
2.6. Przepływ informacji na temat ryzyka	.9
2.7. Informacje w odniesieniu do zasad zarządzania	.9
3. Zakres stosowania - Art. 436 Rozporządzenia CRR	.10
4. Fundusze własne - Art. 437 Rozporządzenia CRR	.10
5. Wymogi kapitałowe - Art. 438 Rozporządzenia CRR	.12
6. Ekspozycje na ryzyko kontrahenta - Art. 439 Rozporządzenia CRR	.15
7. Bufory kapitałowe - Art. 440 Rozporządzenia CRR	.15
8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - Art. 441 Rozporządzenia CRR	.15
9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego - Art. 442 Rozporządzenia CRR	.15
9.1. Należności przeterminowane i zagrożone	.15
9.2. Ekspozycje według wyceny bilansowej	.17
9.3. Struktura branżowa	.18
10. Aktywa wolne od obciążeń - Art. 443 Rozporządzenia CRR	.18
11. Korzystanie z ECAI - Art. 444 Rozporządzenia CRR	.18
12. Ekspozycje na ryzyko rynkowe - Art. 445 Rozporządzenia CRR	.19
13. Ekspozycje na ryzyko operacyjne - Art. 446 Rozporządzenia CRR	.19
14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nie uwzględnionych w portfelu handlowym - Art. 447 Rozporządzenia CRR	.20
15. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym - Art. 448 Rozporządzenia CRR	.20
16. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne - Art. 449 Rozporządzenia CRR	.22
17. Polityka w zakresie wynagrodzeń - Art. 450 Rozporządzenia CRR	.22
18. Dźwignia finansowa - Art. 451 Rozporządzenia CRR	.22
19. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego - Art. 452 Rozporządzenia CRR	.23
20. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego - Art. 453 Rozporządzenia CRR	.23
21. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego - Art. 454 Rozporządzenia CRR	.24
22. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego - Art. 455 Rozporządzenia CRR	.24
23. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją 18 Rekomendacji P	.24
24. Wymogi informacyjne zgodnie z art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe	.27
24.1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem	.27
24.2. Opis systemu kontroli wewnętrznej	.27
24.3. Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń	.29
24.4. Informacje o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe	.29
Załącznik Nr 1 Oświadczenie Zarządu Banku	.30
Załącznik Nr 2 Profil ryzyka Banku	.31

Wprowadzenie

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2015 r.
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. Bank informuje, że niniejszy dokument obejmuje cały zakres ujawnianych informacji, określonych w Części Ósmej Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 CRR. Ujawnienia informacji, dokonane przez Bank w innych dokumentach, wynikają z art. 434 ust. 2 CRR.
4. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Chojnowie (dalej „Bank”) prowadzi swoją działalność od 18 lutego 1947 roku. Jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0000114801. Jednostce nadano numer statystyczny REGON 000510646 oraz NIP 694-000-43-85.

Bank jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających¹;
- 2) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe²;
- 3) ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze³;
- 4) innych Ustaw, przepisów wydawanych przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Statutu Banku.

Bank jest zrzeszony z Bankiem BPS S.A. w Warszawie oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Siedzibą Banku jest miasto Chojnów.

Na podstawie Decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 04 lutego 2013 roku Bank działa na terenie województwa dolnośląskiego⁴.

Swą działalność Bank prowadzi na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, o ile posiadają zdolność prawną.

2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – Art. 435 Rozporządzenia CRR.

Bank, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz Art. 435 ust. 1, lit. a-d Rozporządzenia CRR posiada system zarządzania na który składają się system zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej, a także odpowiednia polityka wynagrodzeń.

2.1. Strategia zarządzania ryzykiem

Sprostanie wymaganiom rosnącej konkurencji stawia przed Bankiem wyzwania w postaci dostosowania swojej działalności do zmieniających się warunków społecznych, gospodarczych, ekonomicznych i demograficznych. Zmienność otoczenia, w jakim funkcjonuje Bank oraz istniejąca konkurencja powodują, że Bank musi być otwarty na nowoczesne koncepcje zarządzania, zwłaszcza procesami decydującymi o jego konkurencyjności i zarządzaniu ryzykiem. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności i kontrolowaniem ryzyka.

Ryzyko podejmowane przez Bank obliguje do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed ich czynnikami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Kontrolowanie wpływu ryzyka na działalność Banku jest jednym z kluczowych celów zarządzania Bankiem, a poziom ryzyka stanowi istotny składnik procesu planistycznego. Bank dba o to, by skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w celu uzyskania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykiem, która określa długoterminowe cele strategiczne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Cele te mają charakter wskaźników ilościowych, tj. limitów wewnętrznych a także założeń dotyczących zasad

¹ tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 2170 z późn.zm.

² tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 128 z późn.zm.

³ tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz.1443 z późn.zm.

⁴ Pismo Nr DLB/WL2/700/12/3/13/MT

zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym. Powyższy dokument opracowany przez Zarząd, został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku i jest zgodny z założeniami *Strategii działania Banku na lata 2015-2017*.

Strategia zarządzania ryzykiem powiązana jest również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym: Polityką kapitałową, planem finansowym, a także politykami w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które są spójne i łącznie definiują profil ryzyka, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny przez Bank poziom (apetyt) na ryzyka uznane za istotne.

Zarówno *Strategia zarządzania ryzykiem*, *Polityki* jak i wewnętrzne procedury podlegają co najmniej rocznej weryfikacji, w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego.

2.2. Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku i ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:

- 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa;
- 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem Zarząd Banku:

- 1) opracowuje i wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem, obejmując strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami;
- 2) kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykiem;
- 3) opracowuje i wdraża sformalizowany proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.

Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowywane i uchwalane przez Zarząd Banku w formie polityk i procedur.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, w tym zatwierdza polityki i procedury zarządzania ryzykiem oraz dokonuje oceny stopnia ich realizacji.

Proces zarządzania ryzykiem składa się z kilku powiązanych ze sobą etapów, które przedstawiono na schemacie poniżej:

- 1) identyfikacja i ocena ryzyka, polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku;
- 2) pomiar ryzyka – czyli definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności i dostępności danych oraz dokonanie kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar;
- 3) ocena i szacowanie ryzyka, czyli określenie siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem – przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- 4) monitorowanie ryzyka, polegające na stałym badaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń);
- 5) raportowanie, obejmujące cykliczne informowanie organów Banku o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach;
- 6) kontrola i ocena procesu zarządzania ryzykiem.

Elementami składowymi procesu zarządzania ryzykiem są:

- 1) system regulacji wewnętrznych obejmujący metody i metodyki wykorzystywane przez Bank;
- 2) system informacyjny Banku umożliwiający przepływ informacji wykorzystywanych do oceny ryzyka oraz jego kontroli (w tym: podstawowe systemy informatyczne, bazy danych);
- 3) organizacja wewnętrzna (rozumiana jako struktura organizacyjna) obejmująca komórki organizacyjne, ich zadania, zakres odpowiedzialności oraz wzajemne relacje.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi w procesie oceny adekwatności kapitałowej za istotne, zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składają się:

- 1) procedury opisujące zasady zarządzania ryzykiem;
- 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- 3) system limitów ograniczających ryzyko;
- 4) system informacji zarządczej;
- 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Jako ryzyka istotne Bank uznaje te rodzaje ryzyka, które:

- 1) są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego – kryterium jakościowe;
- 2) zostały wymienione w Dyrektywie CRD IV⁵, w szczególności w art. 79, 81, 83, 84, 85 i 86 – kryterium jakościowe;
- 3) w ocenie Banku mogą w znaczący sposób wpłynąć na zysk lub kapitał dostępny Banku – kryterium ilościowe.

Do rodzajów ryzyka uznanych za trwale istotne Bank zalicza ryzyko:

- 1) kredytowe – (w tym kontrahenta i koncentracji);
- 2) rynkowe, ze względu na skalę działalności handlowej rozumiane jako walutowe;
- 3) stopy procentowej w księdze bankowej;
- 4) operacyjne (w tym braku zgodności);
- 5) płynności i finansowania;
- 6) niewypłacalności (kapitałowe);
- 7) biznesowe (w tym wyniku finansowego), będące pochodną pozostałych ryzyk, zarządzane w procesie planowania.

Procedury zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa, przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są odpowiednio Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE

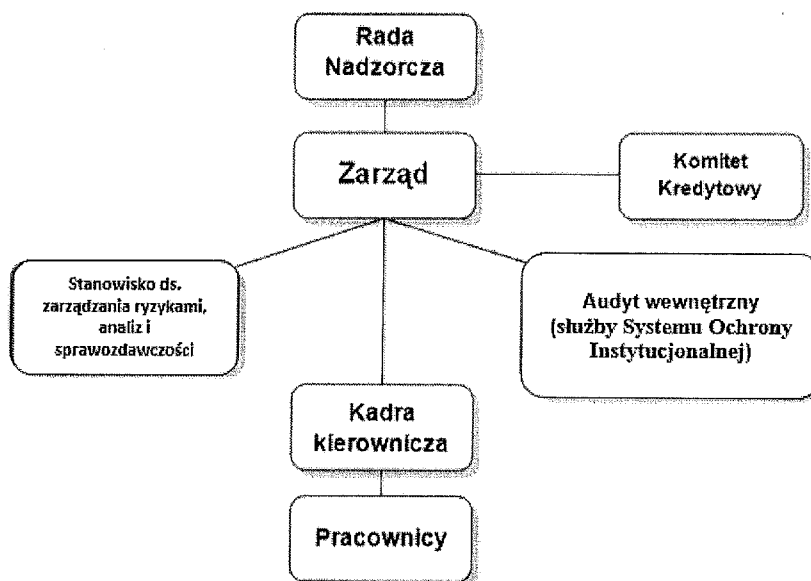
organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

2.3. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Chojnowie uczestniczą organy statutowe Banku, wyznaczone komórki organizacyjne oraz pracownicy. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też komórkami organizacyjnymi Banku. Komórki organizacyjne uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem zgodnie z zasadami określonymi w regulacjach wewnętrznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk:

- 1) **Rada Nadzorcza** dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada zatwierdza w Strategii działania Banku oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko);
- 2) **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku;
- 3) **Komitet Kredytowy** uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”;
- 4) **Stanowisko ds. zarządzania ryzykami, analiz i sprawozdawczości / Komórka monitorująca ryzyko** monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 5) **Stanowisko audytu wewnętrznego** ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. **Zadania audytu wewnętrznego będą realizowane przez odpowiednie służby Systemu Ochrony Instytucjonalnej;**
- 6) **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Schemat organizacyjny zarządzania ryzykiem w Banku

2.4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku jest ustanowiony system informacji zarządczej, który dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzaju i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością, które dostosowane są do profilu, skali i złożoności ryzyka. W przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka, stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.

Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie, uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne, wspomagające proces zarządzania ryzykiem, a także inne narzędzia informatyczne powiązane z zarządzaniem ryzykiem. Funkcjonalność systemów wspomaga realizację elementów procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Do pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje system finansowo księgowy Novum-Bank.

2.5. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategie, procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka

Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategie i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka opisane zostały w regulacjach wewnętrznych Banku, a w szczególności w:

- 1) Instrukcji monitoringu klientów instytucjonalnych;
- 2) Instrukcji monitoringu zabezpieczeń;
- 3) Instrukcji prawnych form zabezpieczeń wiarygodności w Banku Spółdzielczym w Chojnowie;
- 4) Instrukcji Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych;
- 5) Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym.

Działania zabezpieczające podejmowane przez Bank obejmują:

- 1) regulacje (polityki, zasady, instrukcje, procedury, regulaminy, plany awaryjne);
- 2) systemy limitów wewnętrznych odpowiednich do skali i złożoności działalności;
- 3) kontrole ryzyka;
- 4) rekomendacje i zalecenia dla jednostek organizacyjnych Banku;
- 5) ubezpieczenia oraz transfer ryzyka.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- 2) apetyt na ryzyko zatwierdzony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Procedury wewnętrzne Banku określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania. W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, dokładając staranności, by założenia przyjmowane w testach uwzględniały najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy i dawały podstawę rzetelnej oceny ryzyka.

2.6. Przepływ informacji na temat ryzyka

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej jest sformalizowany i odbywa się zgodnie z Instrukcją **System Informacji Zarządczej**. Niniejsze zasady określają w szczególności częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka, zapewniając tym samym możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Do niniejszej informacji załącza się oświadczenie Zarządu Banku na temat adekwatności ustaleń, dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, potwierdzające, że stosowane systemy zarządzania są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, o których mowa w Art. 435 ust. 1 lit e Rozporządzenia CRR – w treści **Załącznik nr 1** do niniejszego Ujawnienia.

Informacje na temat ogólnego profilu ryzyka Banku, zgodne z wymogami Art. 435 ust. 1 lit f, w którym omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka, przedstawiono w **Załączniku nr 2** do niniejszego Ujawnienia.

2.7. Informacje w odniesieniu do zasad zarządzania

W zakresie Art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank informuje, że:

- 1) Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie

- należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów;
- 2) Członkowie Zarządu powoływani są przez Radę Nadzorczą Banku na wniosek Prezesa Zarządu, zgodnie z przepisami prawa i **Statutem Banku Spółdzielczego w Chojnowie**. Prezesa Zarządu powołuje Rada Nadzorcza za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.
 - 3) Członków Rady Nadzorczej wybiera Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze **Statutem Banku Spółdzielczego w Chojnowie**;
 - 4) w Banku obowiązują procedury dokonywania oceny odpowiedności Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej. Oceny kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z **Procedurą dokonywania ocen odpowiedności Członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Chojnowie** a oceny Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z **Procedurą dokonywania ocen odpowiedności Członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Chojnowie**;
 - 5) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej;
 - 6) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy komitetu ds. ryzyka.

3. Zakres stosowania – Art. 436 Rozporządzenia CRR

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

4. Fundusze własne – Art. 437 Rozporządzenia CRR

Bank definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2015 roku przepisami, w szczególności z postanowieniami Rozporządzenia CRR oraz ustawy Prawo bankowe.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami Art. 437 oraz Art. 492 Rozporządzenia CRR oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Zapewniając bezpieczeństwo ekonomiczne, Bank utrzymuje fundusze własne dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności. Pierwszy poziom funduszy własnych to **kapitał Tier I** w którym wyróżnia się:

1) **kapitał podstawowy Tier I (CET 1)**, składający się z następujących pozycji:

- a) funduszu zasobowego – tworzonego z podziału wypracowanego zysku,
- b) korekt okresu przejściowego dotyczących funduszu udziałowego netto tj. funduszu udziałowego na poziomie zgodnym z zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego tzn. bez uwzględnienia udziałów wyemitowanych po 31.12.2011r., sukcesywnie amortyzowanego według następujących stawek amortyzacji:
 - 20% w 2014 r.,
 - po 10% w latach 2015 – 2021 r.,
 - 10% jednorazowo 01.01.2022 r.;

kapitał podstawowy Tier I pomniejsza się o następujące pozycje:

- a) straty za bieżący rok obrotowy,
- b) wartości niematerialne i prawne netto;

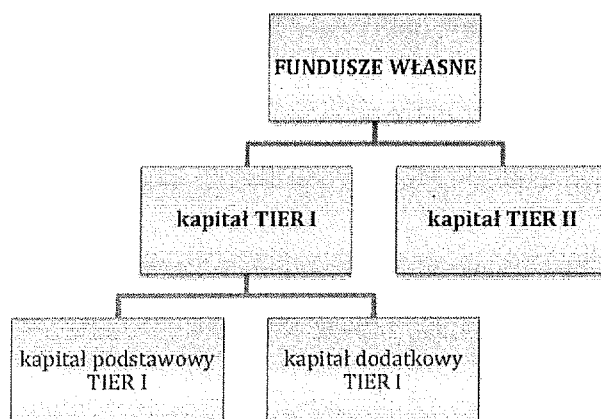
2) **kapitał dodatkowy Tier I (AT 1)** – Bank nie posiada pozycji, które zaliczałby do AT 1;

Drugi poziom funduszy własnych stanowi **kapitał Tier II**, który obejmuje:

1) pożyczkę podporządkowaną.

Lp.	Nr i data umowy	Wartość
1.	Umowa pożyczki podporządkowanej Nr 17/2007/FP/pp z dnia 18.05.2007 r.	700,0

W dniu 18 maja 2007r. Bank Spółdzielczy w Chojnowie zawarł umowę pożyczki podporządkowanej z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w kwocie 700.000,00 zł na okres 9 lat – z terminem spłaty do maja 2016 r. Decyzją nr 281/2007 z dnia 25 lipca 2007r. Komisji Nadzoru Bankowego, kwotę pożyczki podporządkowanej zaliczono do funduszy uzupełniających.

Strukturę funduszy własnych Bank ujawnia w oparciu o Załącznik VI do Rozporządzenia 1423/2013 stanowiący wzór ujawniania informacji na temat funduszy własnych w okresie przejściowym. Pozycje wzoru, wypełnione przez Bank, ograniczono do pozycji niezerowych celem większej przejrzystości ujawnionych danych, jednocześnie zachowując numerację zgodną ze wzorem Załącznika VI.

Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) Kwota	(B) Odniesienie do artykułu rozporządzenia (UE) nr 575/2013
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	5 136,4	art. 26 ust. 1
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	5 136,4	
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne			
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-8,7	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37 i art. 472 ust. 4
26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.	425,2	
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;	-73,9	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	-5,2	art. 36 ust. 1 lit. j)
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1	342,6	
29	Kapitał podstawowy Tier 1	5 473,8	

Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty			
36	Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	0,0	
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne			
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	5 473,8	
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy			
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	53,3	art. 62, 63
58	Kapitał Tier II	53,2	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	5 527,0	
59a	Aktywa wazone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	37 742,3	
60	Aktywa wazone ryzykiem razem	37 742,3	
Współczynniki i bufor kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,50	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,50	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,64	art. 92 ust. 2 lit. c)

Fundusz udziałowy składa się z wpłat udziałów członków Banku. Na dzień 31.12.2015 r. Bank posiada 1 918 udziałowców a zgromadzony fundusz udziałowy wynosi 624,9 tys. zł, z czego do kapitału Tier I zaliczane jest 425,2 tys. zł:

Opis	Stan na 31.12.2015r.
Kapitał (fundusz) podstawowy zadeklarowany	624,90
1. Liczba zadeklarowanych udziałów	8 332,00
2. Jednostka udziałowa	75,00

5. Wymogi kapitałowe - Art. 438 Rozporządzenia CRR.

Bank ujawnia informacje dotyczące przestrzegania wymogów określonych w Art. 92 Rozporządzenia oraz w Art. 73 Dyrektywy 2013/36/UE.

Proces szacowania kapitału wewnętrznego na pokrycie minimalnych i dodatkowych wymogów kapitałowych stanowi integralną część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym w Banku z uwzględnieniem Strategii, polityki zarządzania kapitałem oraz planów kapitałowych.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, jest zapewnienie utrzymania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Zgodnie z art. 128 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo bankowe, Bank jest zobowiązany utrzymywać sumę funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie,
- 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Dążąc do tego celu w procesie ICAAP realizowane są następujące działania:

- 1) identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku;
- 2) wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka;
- 3) pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka;
- 4) agregacja kapitału wewnętrznego;
- 5) monitorowanie i raportowanie kapitałowe;
- 6) zarządzanie adekwatnością kapitałową.

Proces oceny adekwatności kapitału podlega weryfikacji, ocenie przez Zarząd i zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku co najmniej raz w roku.

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonych ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy. Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, tym samym oblicza łączną wielkość wymogu kapitałowego (wewnętrzny wymóg kapitałowy).

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy. Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe oraz dodaje wymogi kapitałowe na pozostałe istotne rodzaje ryzyka. Dokonywana jest agregacja wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka i obliczana jest łączna wielkość wymogu kapitałowego. Kapitał wewnętrzny Banku szacowany jest w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego. Bank przyjmuje, że poziom adekwatności kapitałowej, rozumiany jako stopień obciążenia kapitałem wewnętrznym funduszy własnych, ma utrzymać się na poziomie nie przekraczającym 68,5%. Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe jest równa sumie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

Zgodnie z Art. 112 Rozporządzenia CRR, Bank stosując **metodę standardową** zalicza ekspozycje do jednej z kategorii, wymienionych w Rozporządzeniu UE którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka.

Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0 jeżeli jest niższa niż 2% funduszy własnych.

Zgodnie z Art. 315 Rozporządzenia CRR Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody wskaźnika bazowego. Wskaźnik stanowi średnią za okres trzech lat obrotowych (bieżącego oraz dwóch poprzedzających dany rok) z sumy wyników następujących pozycji rachunku zysków i strat Banku: odsetki należne i podobne przychody, odsetki do zapłaty i podobne opłaty, przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/ zmiennej stopie dochodu, należności z tytułu prowizji/opłat, koszty z tytułu prowizji/opłat, zysk netto lub strata netto z operacji finansowych oraz pozostałe przychody operacyjne.

Bank wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej w wysokości 8% nadwyżki wyliczonych skutków zmian wyniku odsetkowego ponad wyznaczony limit.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności stanowi 8% kosztu pozyskania brakującej kwoty aktywów płynnych do uzyskania minimalnego poziomu LCR na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Bank oblicza wewnętrzny wymóg w zakresie kapitału na ryzyko koncentracji w odniesieniu do:

- 1) koncentracji dużych ekspozycji;
- 2) podmiotów z tej samej branży;
- 3) ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia;
- 4) jednorodnych instrumentów finansowych.

Dla wyznaczenia dodatkowego wymogu w zakresie kapitału na ryzyko kredytowe w obszarze ryzyka koncentracji Bank przyjął sposób obliczania zastosowany przy wyznaczaniu kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe, czyli iloczyn łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe (aktywów ważonych ryzykiem) i wskaźnika 8%.

Dla każdego rodzaju koncentracji kredytowych Bank określił w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym dopuszczalne limity wyrażające akceptowalny przez Bank poziom ryzyka koncentracji w poszczególnych kategoriach. Przekroczenie tych limitów generuje ryzyko, które nie może być zabezpieczone w ramach bieżącej działalności i w takiej sytuacji Bank utworzy dodatkowy, wewnętrzny wymóg w zakresie kapitału.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy dla ryzyka koncentracji funduszu udziałowego oblicza się od nadwyżki stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznym poziomem funduszu udziałowego a kwotą stanowiącą równowartość 30% sumy funduszy podstawowych i uzupełniających, przy zastosowaniu wagi 8%.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji „dużego” pakietu udziałów, Bank oblicza jako różnicę pomiędzy wartością „dużego” pakietu udziałów, a wartością 5% funduszu udziałowego, przy zastosowaniu wagi 8%.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cyklu gospodarczego, Bank oblicza od kwoty portfela kredytowego na dzień analizy - przemnożonego przez różnicę pomiędzy maksymalnym poziomem wskaźnika ryzyka kredytowego a wskaźnikiem ryzyka kredytowego na dzień analizy powiększonym o 7 punktów procentowych, przy zastosowaniu wagi 8%.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka utraty reputacji, Bank oblicza od różnicy pomiędzy wysokością odpływu bazy depozytowej a wartością stanowiącą 10% bazy depozytowej, przy zastosowaniu wagi 8%.

Minimalne wymogi kapitałowe wyliczane są na pokrycie łącznej ekspozycji na ryzyko ujętej w Rozporządzeniu CRR tj. ryzyko kredytowe, rynkowe, przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym oraz ryzyko operacyjne.

W przypadku ryzyka kredytowego, zgodnie z Rozporządzeniem 1423/2013 UE wymóg kapitałowy stanowi pomnożoną przez 8% kwotę całkowitej ekspozycji na ryzyko kredytowe. Wymogi wewnętrzne z tytułu ryzyk wymienionych w Rozporządzeniu CRR są równe wymogom minimalnym, ze względu na metody wykorzystywane w ich wyznaczaniu. Bank stosuje metody uproszczone, co oznacza, że wymogi minimalne są liczone w sposób prosty. Bank bada dostosowanie minimalnych wymogów kapitałowych do skali

działalności w procesie przeglądu zarządczego procedury szacowania wymogów wewnętrznych.

Stosowany przez instytucję na podstawie przeglądu nadzorczego, wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w Art. 104 ust. 1 lit. a) Dyrektywy 2013/36/UE – nie dotyczy Banku.

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia CRR – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej ekspozycji określonej w Art. 112 Rozporządzenia CRR

L.p.	wyszczególnienie	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem	struktura	wymóg kapitałowy
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,0	0,0%	0,0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	628,1	2,0%	50,2
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	250,0	0,8%	20,0
4.	Ekspozycje wobec instytucji	2 659,4	8,6%	212,7
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	11 863,4	38,1%	949,1
6.	Ekspozycje detaliczne	11 122,6	35,8%	889,8
7.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	94,0	0,3%	7,5
8.	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	654,2	2,1%	52,3
9.	Ekspozycje kapitałowe	395,8	1,3%	31,7
10.	Inne pozycje	3 433,3	11,0%	274,7
11.	Razem	31 100,8	100,0%	2 488,1

6. Ekspozycje na ryzyko kontrahenta – Art. 439 Rozporządzenia CRR

Bank nie posiada portfela handlowego.

7. Bufory kapitałowe - Art. 440 Rozporządzenia CRR

Na datę sporządzania informacji nie obowiązywały przepisy dotyczące utrzymywania buforów kapitałowych.

8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – Art. 441 Rozporządzenia CRR

Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – Art. 442 Rozporządzenia CRR

9.1. Należności przeterminowane i zagrożone

Ekspozycję przeterminowaną Bank definiuje jako należność z tytułu kapitału lub odsetek niespłaconą w terminie. W stosunku do ekspozycji przeterminowanych w zakresie klasyfikacji do odpowiednich kategorii

ryzyka Bank stosuje zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banków. Opis stosowanego podejścia oraz metod przyjętych do ustalania rezerw celowych zawarty jest w instrukcji Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych.

Bank przeprowadza klasyfikację należności i dokonuje podziału wszystkich należności i zobowiązań pozabilansowych do następujących kategorii ryzyka:

- 1) Należności normalne;
- 2) Należności pod obserwacją;
- 3) Należności zagrożone, w tym poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone, przeklasyfikowane zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Dokonując klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, Bank stosuje następujące kryteria:

- 1) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- 2) kryterium ekonomiczne oraz kryterium terminowości spłaty kapitału i odsetek – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela) - w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych:
 - a) w okresach kwartalnych :
 - dla ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do wyższej kategorii ryzyka niż „normalne” bez względu na kwotę,
 - dla ekspozycji w kategorii „normalne” gdy kwota łącznego zaangażowania Banku wobec podmiotu jest wyższa niż 10% funduszy własnych Banku,
 - b) w okresach rocznych:
 - dla ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „normalne”, gdy kwota łącznego zaangażowania Banku wobec podmiotu jest niższa niż 10% funduszy własnych Banku.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu ewidencyjno – księgowego Banku.

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z kredytów detalicznych,
- 2) kategorii „pod obserwacją”,
- 3) grupy „zagrożone” w tym do kategorii: „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1) 1,5% – w przypadku kategorii „pod obserwacją”;
- 2) 20% – w przypadku kategorii „poniżej standardu”;
- 3) 50% – w przypadku kategorii „wątpliwe”;
- 4) 100% – w przypadku kategorii „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem to jest na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Kategorie należności	Stan rezerw celowych na 01.01.2015r.	Zwiększenia rezerw	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan rezerw celowych na 31.12.2015r.	Wymagany poziom rezerw na koniec roku obrotowego na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 litera c) Ustawy
Należności normalne	194,7	40,8	0,0	46,1	189,4	189,4
Należności pod obserwacją	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Należności poniżej standardu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Należności wątpliwe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Należności stracone	169,2	21,4	0,4	18,2	171,9	171,9

Analiza struktury należności zagrożonych według rodzaju klienta wykazała na dzień 31.12.2015r., że należności te dotyczą wyłącznie kredytów sektora niefinansowego. Niemal 95% należności zagrożonych, tj. 187,9 tys. zł dotyczy osób fizycznych. Pozostałą część stanowi należność stracona przedsiębiorcy indywidualnego w kwocie 10,0 tys. zł (5%).

Obligo kredytowe (dane w tys. zł)

wyszczególnienie	31.12.2014	31.12.2015	zmiana 2015/2014 (% / tys. zł)	
1	2	3	3/2	
obligo kredytowe (bez odsetek)	31 422,4	33 330,5	106%	1 908,1
należności zagrożone (bez odsetek), w tym:	201,6	197,9	98%	-3,7
- stracone (bez odsetek)	201,6	197,9	98%	-3,7
udział należności zagrożonych w obligu kredytowym	0,64%	0,59%	93%	-0,05%

Do określania aktualnej wartości zabezpieczeń w przypadku hipoteki przyjmuje się wartość ustaloną na podstawie wyceny rzeczoznawcy, określającej w szczególności wartość rynkową nieruchomości, pomniejszoną o łączną kwotę wcześniejszych obciążeń, jeżeli nie zostały uwzględnione przez rzeczoznawcę.

Stosownie do obowiązującej regulacji wewnętrznej – Instrukcji „Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych”, Bank dokonuje przeglądu i aktualizacji wartości zabezpieczeń obniżających podstawę tworzenia rezerw celowych w terminach obowiązujących dla przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

9.2. Ekspozycje według wyceny bilansowej

Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji.

wyszczególnienie	Ekspozycja po odliczeniu korekt wartości i rezerw według stanu na dzień 31.12.2014	Ekspozycja po odliczeniu korekt wartości i rezerw według stanu na dzień 31.12.2015	średnia
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	3 446,3	2 280,1	2 863,2
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	4 298,6	3 140,5	3 719,6
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	118,0	250,0	184,0
Ekspozycje wobec instytucji	10 933,5	13 474,9	12 204,2
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	14 639,0	18 103,0	16 371,0
Ekspozycje detaliczne	14 405,4	15 203,9	14 804,6
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	43,1	70,3	56,7
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	1 112,0	654,2	883,1
Ekspozycje kapitałowe	269,6	395,8	332,7
Inne pozycje	6 747,1	6 859,7	6 803,4
suma	56 012,7	60 432,4	58 222,5

9.3. Struktura branżowa

Bank bada i ustala limity w ramach koncentracji zaangażowań w ten sam sektor gospodarczy. Strukturę branżową przedstawia poniższa tabela:

kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji	struktura
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3 148,7	8,4%
Budownictwo	1 414,8	3,8%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa	1 713,4	4,6%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	902,5	2,4%
Inne (w tym gospodarstwa domowe)	16 128,5	43,0%
Produkcja	1 016,3	2,7%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13 101,4	35,0%
Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	60,0	0,2%
Suma	37 485,6	100,0%

10. Aktywa wolne od obciążeń – Art. 443 Rozporządzenia CRR

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawienia dla potrzeb finansowania)

Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi – Art. 443 Rozporządzenia CRR nie dotyczy Banku.

11. Korzystanie z ECAI – Art. 444 Rozporządzenia CRR

Bank nie korzysta z ratingów.

12. *Ekspozycje na ryzyko rynkowe - Art. 445 Rozporządzenia CRR*

W roku 2015 Bank wyznaczał wymóg w zakresie ryzyka walutowego zgodnie z metodą, o której mowa w Art. 351 Rozporządzenia CRR. Na dzień 31 grudnia 2015 całkowita pozycja walutowa netto (ekspozycja) wyniosła 34,7 tys. zł i nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku – co oznacza że nie wystąpiła konieczność wyznaczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego.

Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z Art. 92 ust. 3 lit. b-c:

L.p.	wyszczególnienie	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z Art. 92 ust. 3 lit b	Nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z Art. 92 ust. 3 lit c – ryzyko walutowe	0,00

13. *Ekspozycje na ryzyko operacyjne - Art. 446 Rozporządzenia CRR*

Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą wskaźnika bazowego, o której mowa w Art. 315 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne wyniosła 6 641,3 tys. zł.

13.1. *Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją 17 Rekomendacji M*

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank stosuje dobre praktyki rynkowe oraz zalecenia nadzorcze, w tym w szczególności wytyczne wynikające z zapisów Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w banku.

13.2. *Informacja o stratach operacyjnych w podziale na kategorie zdarzeń*

Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym. W ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje się ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych Banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizację odpowiednich szkoleń dla pracowników.

W 2015 nie wystąpiły zdarzenia o wysokiej częstotliwości i dotkliwości (ryzyko na poziomie krytycznym), wymagające podjęcia niezwłocznych dodatkowych środków ochrony.

Na podstawie rejestru zdarzeń operacyjnych stwierdzono, że większość zdarzeń, które wystąpiły w 2015 roku uznaje się za nieistotne (ryzyko na poziomie akceptowalnym).

Niewielka strata i niewielka częstota występowania tych zdarzeń nie stanowiła zagrożenia dla funkcjonowania Banku. Nie były konieczne dodatkowe środki ochrony ani dodatkowe działania monitorujące.

Łączne straty brutto zdarzeń ryzyka operacyjnego wyniosły 40,28 zł i dotyczyły wyłącznie linii biznesowej bankowość detaliczna. Pomijając pomniejszenia o wartości odzyskane bezpośrednio lub z tytułu mechanizmu transferu ryzyka, straty brutto stanowiły 7,6% całkowitego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Banku wyliczonego na 2015 r. (531,3 tys. zł).

wyszczególnienie	Oszustwa wewnętrzne	Oszustwa zewnętrzne	Zasady dotyczące zatrudniania oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	razem
Straty brutto	x	x	35,73	x	x	1,54	3,02	40,28
odzysk	x	x	x	x	x	x	1,61	1,61
Straty netto	x	x	35,73	x	x	1,54	0,04	38,67

14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nie uwzględnionych w portfelu handlowym – Art. 447 Rozporządzenia

Na podstawie Art. 447 Rozporządzenia CRR Bank informuje, że na koniec 2015 roku posiadał aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, które stanowiły 5,92% aktywów netto.

Lp.	wyszczególnienie	Wartość bilansowa
1.	certyfikaty inwestycyjne BPS4 NS FIZ	654,18
2.	akcje BPS SA	395,27
3.	akcje BGŻ BNP Paribas S.A.	0,48
4.	bony pieniężne NBP	2 279,34
	Razem	3 329,28

Bank inwestował głównie w bony pieniężne NBP. W portfelu znajdowały się również jednostki funduszy TFI oraz akcje banków, z czego 395,27 tys. zł to akcje Banku Zrzeszającego.

15. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – Art. 448 Rozporządzenia

W odniesieniu do ryzyka stopy procentowej Bank ustala cele strategiczne, zawarte w Strategii zarządzania ryzykiem, poprzez ustalenie poziomu tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, wyrażonym poprzez wskaźniki ekonomiczne. Realizacja celów strategicznych ma na celu:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczenie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Realizacja celów strategicznych następuje poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku;

- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa), zwłaszcza dla aktywów wrażliwych.

Realizacja / utrzymanie docelowego profilu ryzyka, założonego w planach strategicznych dokonywana jest poprzez zmianę narażenia na ryzyko stopy procentowej za pomocą działań związanych z:

- 1) inwestowaniem (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanymi w banku zrzeszającym),
- 2) kredytowaniem (ustalenie parametrów produktów kredytowych),
- 3) ustalaniem oprocentowania,
- 4) zarządzaniem terminami zapadalności / wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli.

Bank podejmuje następujące działania:

- 1) prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych na rynku lokalnym,
- 2) dokonuje analiz prognoz w zakresie możliwych wariantów zachowania się rynkowych stóp procentowych w przyszłości,
- 3) analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków,
- 4) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach półrocznych.

Obserwacja wpływu skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych dokonywana jest w ramach testów warunków skrajnych w obszarze:

- 1) ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o ± 200 punktów bazowych;
- 2) wpływu zmian stóp procentowych o 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną Banku.

Największa część ryzyka stopy procentowej jest związana z ryzykiem przeszacowania i ryzykiem bazowym, gdyż według obserwacji historycznych one w największym stopniu wpływają na poziom zmian wyniku odsetkowego.

Testy warunków skrajnych przeprowadza się z częstotliwością kwartalną, a ich wyniki stanowią podstawę do oszacowania ewentualnego zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej wewnętrznym wymogiem w zakresie kapitału.

Narażenie Banku na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej pozostaje na akceptowanym poziomie. Ryzyko bazowe oraz ryzyko opcji klienta charakteryzują się niskim poziomem istotności, co potwierdzają przeprowadzone w tym zakresie analizy.

Na dzień 31.12.2015 r. szacunkowa zmiana wyniku odsetkowego, przy spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych nie przekracza poziomu 5% funduszy własnych i wynosi ok 4%.

W zakresie ryzyka przeszacowania uwzględniającego wszystkie pozycje wrażliwe, szacunkowa zmiana wyniku odsetkowego, przy spadku stóp o 150 punktów bazowych, wyniosła 165 tys. zł, co stanowiło 2,99% funduszy własnych.

16. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne – Art. 449 Rozporządzenia CRR

Bank nie prowadzi działalności sekurytyzacyjnej.

17. Polityka w zakresie wynagrodzeń – Art. 450 Rozporządzenia CRR

Polityka zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze (zgodna z Uchwałą KNF nr 258/2011) jest przygotowywana przez Zarząd i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2015 zgodnie z terminem określonym w Polityce. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał również z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

Celem przyjętej polityki jest wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem w zakresie akceptowanym przez Radę Nadzorczą, ograniczanie konfliktu interesów oraz realizacji działań strategicznych Banku.

W Banku za osoby zajmujące stanowiska kierownicze w rozumieniu uchwały 258/2011 KNF uznaje się wyłącznie Członków Zarządu. Wynagrodzenie Członków Zarządu składa się z wynagrodzenia stałego i wynagrodzenia zmiennego – premii uznaniowej. Wynagrodzenia zmienne zależne są w szczególności od: jakości portfela kredytowego, realizacji planu finansowego Banku, realizacji przyjętej Strategii Banku, sytuacji finansowej Banku oraz poziomowi realizacji celów.

Kryterium jakościowym oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze, przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania, jest opinia Rady Nadzorczej w zakresie realizacji zadań zawartych w planach ekonomiczno-finansowych w okresach objętych oceną.

Wynagrodzenie zmienne dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w 2015 roku - nie wystąpiło.

18. Dźwignia finansowa – Art. 451 Rozporządzenia CRR

Bank oblicza wskaźnik dźwigni, zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR, jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentowa.

Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1, jak i według definicji przejściowej kapitału Tier 1.

Na dzień 31.12.2015 r. z zastosowaniem odstępstw dotyczących sposobu wyliczania Kapitału Tier I w okresie przejściowym⁶ (tj. od dnia 01.01.2014 r. do dnia 31.12.2021 r.), wartość wskaźnika dźwigni wynosiła 11,03%, natomiast przy uwzględnieniu w pełni wprowadzonej definicji⁷ Kapitału Tier I wskaźnik oszacował się na poziomie 10,19%.

W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, Bank monitoruje wskaźnik dźwigni z częstotliwością kwartalną. Poziom wskaźnika dźwigni uwzględniany jest w ramach wyznaczania bieżącego profilu ryzyka Banku i raportowany jest w ramach raportów dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku. W przypadku zidentyfikowania zagrożenia dla Banku wynikającego z nadmiernej dźwigni finansowej, mogą zostać podjęte działania mitygujące.

⁶ Kapitał Tier I w okresie przejściowym stanowi: sumę funduszu zasobowego i zamortyzowanego funduszu udziałowego, pomniejszoną o wartości niematerialne i prawne netto

⁷ Kapitał Tier I przy w pełni wprowadzonej definicji stanowi wartość funduszu zasobowego pomniejszonego o wartości niematerialne i prawne netto

19. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego - Art. 452 Rozporządzenia CRR

nie dotyczy Banku.

20. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – Art. 453 Rozporządzenia CRR

Podejmując decyzje o zaangażowaniu kredytowym Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia Bank ocenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. Prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi potencjalne źródło spłaty tej wierzytelności. Z tego względu wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń jest systematycznie aktualizowana przez pracowników Banku, w ramach prowadzonego monitoringu oraz adekwatna do poziomu ryzyka transakcji kredytowej.

Bank opracował i wdrożył zasady szacowania, weryfikacji i aktualizacji wartości przyjętych zabezpieczeń zawarte w *Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Chojnowie* oraz *Instrukcji monitoringu zabezpieczeń*.

Stały monitoring zabezpieczeń prawnych zapewnić ma uzyskanie pełnej i bieżącej informacji o stanie zabezpieczeń i ich adekwatności w stosunku do skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe w odniesieniu do:

- 1) oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy;
- 2) kryterium terminowości spłaty (rat kapitałowych i odsetkowych);
- 3) wysokości utworzonej rezerwy celowej;
- 4) ewentualnej zmiany warunków spłaty kredytu (np. nowy harmonogram spłat itp.).

Terminy przeglądów i aktualizacji zabezpieczeń, zbieżne z klasyfikacją ekspozycji kredytowych, reguluje Instrukcja Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w sposób następujący:

- 1) przeglądów i aktualizacji wartości zabezpieczeń, o które pomniejszono podstawę tworzenia rezerw celowych, dokonuje się co najmniej raz na koniec każdego kwartału;
- 2) przeglądów i aktualizacji zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, zaklasyfikowanych do kategorii normalne, jeżeli kwota ekspozycji łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza 10% funduszy własnych Banku – dokonuje się przynajmniej raz do roku – nie później niż do końca roku;
- 3) przeglądów i aktualizacji pozostałych zabezpieczeń, poza kategoriami wymienionymi w pkt. 1) i 2) dokonuje się przynajmniej raz na kwartał.

Oprócz podstawowej funkcji, jaką spełniają przyjęte w Banku zabezpieczenia, pozwalają one również bezpośrednio redukować skalę zrealizowanego ryzyka kredytowego. Bank może wykorzystywać przyjęte zabezpieczenia do pomniejszania podstawy naliczania rezerw celowych zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:

- 1) skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów;
- 2) pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych.

Podstawowe zabezpieczenia, uznawane przez Bank to:

- 1) Hipoteka na gruntach rolnych;

- 2) Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej lub komercyjnej;
- 3) Zastaw na ruchomościach;
- 4) Weksel;
- 5) Poręczenia wg prawa cywilnego przez osoby spełniające warunki wymagane przez Bank;

L.p.	kategoria ekspozycji według przyjętego rodzaju zabezpieczenia	Wartość ekspozycji	struktura
1.	Hipoteka na nieruchomości	17 168,8	45,8%
2.	Poręczenie według Prawa cywilnego	5 133,6	13,7%
3.	Ubezpieczenie kredytu	5 230,7	14,0%
4.	Weksel własny In blanco lub poręczenie według prawa wekslowego	4 201,1	11,2%
5.	Zastaw rejestrowy	1 815,1	4,8%
6.	Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	69,4	0,2%
7.	Blokada środków pieniężnych	3,6	0,0%
8.	Cesja wierzytelności	437,9	1,2%
9.	Pełnomocnictwo do rachunku	2 233,5	6,0%
10.	Ekspozycje nie zabezpieczone	1 191,8	3,2%
11.	Suma	37 485,6	100,0%

21. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – Art. 454 Rozporządzenia CRR

Bank nie stosuje zaawansowanych metod pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

22. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego Art. 455 Rozporządzenia CRR

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

23. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją 18 Rekomendacji P

Ryzyko płynności w Banku bierze się z niedopasowania kontraktowych terminów zapadalności aktywów i pasywów, tj. w głównej mierze z konieczności finansowania długoterminowych kredytów depozytami o krótszej zapadalności. Realizować się ono może poprzez brak możliwości wywiązania się ze swoich bieżących zobowiązań lub też poprzez straty wynikające ze wzrostu kosztu finansowania, który nie jest pochodną zmienności rynkowych stóp procentowych.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Syntetycznym wyrazem wspomnianych celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, określonym poprzez wskaźniki struktury i źródeł finansowania.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku. W celu mitygacji tego ryzyka, Bank zarządza płynnością krótko-, średnio jak i długoterminową. Kluczowe znaczenie dla Banku ma kształtowanie się płynności w okresie do jednego miesiąca, która wymaga stałej, bieżącej oceny i analizy, tak aby zapewnić odpowiedni poziom rezerwy płynności.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

- 1) płynności;
- 2) bezpieczeństwa;
- 3) rentowności.

Zarządzanie płynnością śróddzienną i dzienną polega na ustaleniu ilości środków płynnych potrzebnych do realizacji wszystkich zobowiązań pieniężnych w każdym dniu roboczym.

Płynność krótko, średnio i długookresowa mierzona jest i monitorowana w oparciu o następujące analizy:

- 1) urealnioną lukę płynności;
- 2) osadu we wkładach dla depozytów bieżących i terminowych z podziałem na podmioty;
- 3) stabilności bazy depozytowej;
- 4) wskaźników płynności;
- 5) pozycji pozabilansowych.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Zrzeszającym oraz budowaniu nadwyżki płynności, w której skład wchodzi aktywa wysokopłynne stanowiące rezerwę pokrywającą potencjalne wypływy gotówki z Banku. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. Poziom nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2015 r wynosi 5 602,7 tys. zł.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie podstawowym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, głównie gospodarstw domowych oraz instytucji rządowych i samorządowych (składających się na tzw. bazę depozytową). Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dalszych przedziałach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych od klientów środków czyli tzw. osadem na depozytach.

W trosce o zachowanie odpowiedniego poziomu płynności, Bank dąży do wydłużenia średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów (a tym samym zwiększenia stabilności pozyskiwanych środków), tak aby możliwe było otwieranie po stronie aktywnej, pozycji o dłuższym horyzoncie czasowym. Ma to odzwierciedlenie w charakterystyce konstruowanych produktów depozytowych.

Zgodnie z Uchwałą 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego Bank dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień roboczy. W 2015 roku nadzorcze miary płynności kształtowały się na bezpiecznym poziomie. Zarówno płynność krótkoterminowa, jak i długoterminowa były niezagrożone. Wartość miar na dzień 31.12.2015 przedstawia się następująco:

Miary płynności		wartość minimalna	Wartość osiągnięta
M1	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem	0,20	0,34
M2	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	1,00	1,21

Bank kalkuluje również przewidziany w rozporządzeniu wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR, który służy do identyfikacji rozmiarów wysoce płynnych aktywów, których utrzymanie może zrównoważyć odpływ pieniądza w okresie najbliższych 30 dni. Na 31.12.2015r. wskaźnik kształtował się na poziomie 143%.

W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów, dokonuje się analizy rozkładu ich zapadalności/wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych. Bank stosuje schematy urealniania terminów zapadalności wybranych, kluczowych z punktu widzenia płynności, pozycji aktywów i pasywów, aby poprawnie prognozować zachowanie się struktury bilansu oraz wpływów i wypływów w czasie. Schematy urealniania wynikają bądź to ze specyfiki instrumentów finansowych bądź też z zaobserwowanych historycznie zachowań, takich jak przedpłaty kredytów czy utrzymywanie się osadu depozytowego. Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza wskaźniki skumulowanej luki płynności. Wskaźnikami luki są stosunki w poszczególnych przedziałach czasowych skumulowanych wartości aktywów do pasywów.

Przyjmuje się, że wskaźniki luki płynności, w przedziałach czasowych do 1 roku, powinny przyjmować wartości istotnie wyższe od 1, co wskazuje na nadwyżkę posiadanych aktywów dostępnych do pokrycia bieżących zobowiązań.

luka	Do tygodnia	Powyżej tygodnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku
Wskaźnik skumulowanej luki płynności	1,8	2,1	2,1	2,0	1,1

W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank dokonuje planowania uwzględniającego przyszłe potrzeby płynnościowe. W ramach okresowych przeglądów jego realizacji Bank planuje rozwój aktywów i pasywów w taki sposób, aby kluczowe wskaźniki płynnościowe utrzymywane były na wymaganym poziomie.

Na podstawie wyników analizy stwierdzono, że poziom eskalacji ryzyka płynności na dzień 31.12.2015 r., w sytuacji skrajnej nie wymaga podejmowania działań awaryjnych ani zabezpieczenia ryzyka płynności wewnętrznym wymogiem kapitałowym.

Przyjęte limity wewnętrzne oraz wskaźniki płynności służą zapewnieniu właściwego poziomu płynności w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami struktury bilansu wpływającymi pośrednio na pogorszenie poziomu płynności. Bank przeprowadza testy wrażliwości oraz testy warunków skrajnych badające wpływ wystąpienia sytuacji szokowej związanej z czynnikami wewnątrz Banku, w systemie bankowym oraz będącego połączeniem obu wariantów na płynność w okresie do 7 i 30 dni.

Bank posiada plany awaryjne utrzymania płynności, które opracowane zostały na wypadek, gdyby rozwiązania normalne stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się nieskuteczne.

Bank monitoruje płynność na każdy dzień roboczy. W cyklach miesięcznych sporządzane są raporty, których wyniki przedstawiane są Zarządowi. Informacje o narażeniu na ryzyko płynności są prezentowane Radzie Nadzorczej w cyklach półrocznych. W cyklach rocznych przeprowadzana jest pogłębiona analiza płynności. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem płynności przeprowadzana jest

w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych. Proces zarządzania ryzykiem płynności podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

24. Wymogi informacyjne zgodnie z art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe

24.1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem

Opis systemu zarządzania zawarto w Rozdziale 2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem niniejszego Ujawnienia.

24.2. Opis systemu kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje sformalizowany system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku, ustanowiony Regulaminem kontroli wewnętrznej zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą Banku.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej i nadzorczej oraz informacji zarządczej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy realizując cele i ustalone zadania.

W celu prezentowania wiarygodnych sprawozdań finansowych i nadzorczych, system kontroli wewnętrznej zapewnia rzetelne ich przygotowywanie w oparciu o księgi prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości.

W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.

System kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów.

System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

System kontroli wewnętrznej obejmuje:

- 1) Mechanizmy kontroli ryzyka;
- 2) Badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi;
- 3) Audyt wewnętrzny.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku są dostosowane do specyfiki Banku i obejmują:

- 1) zasady, limity i procedury dotyczące prowadzonej przez Bank działalności, mające charakter kontrolny i funkcjonujące w ramach systemu operacyjnego Banku;

- 2) czynności mające na celu kontrolę jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań, wykonywane przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu. Nadzór Rady Nadzorczej Banku nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- 1) akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) akceptowanie planów kontroli wewnętrznej;
- 3) okresowe zapoznawanie się z informacją dotyczącą wszystkich obszarów kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego;
- 4) ocenę efektów działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontroli wewnętrznej;
- 5) ocenę adekwatności i skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Do zadań Zarządu Banku, z punktu widzenia prawidłowego działania systemu kontroli wewnętrznej należy m.in.:

- 1) zapewnienie ciągłości monitorowania efektywności mechanizmów kontrolnych oraz identyfikowania obszarów działalności, operacji, transakcji i czynności przeznaczonych do stałego monitorowania;
- 2) wyznaczenie osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie okresowej, co najmniej raz w roku, weryfikacji funkcjonujących w Banku mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego;
- 3) określenie formy udokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów;
- 4) określenie trybu przekazania wewnątrz Banku raportu pokontrolnego/raportu, w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości;
- 5) okresowe zapoznawanie się z informacją dotyczącą kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego;
- 6) zapewnienie ciągłości i skuteczności działania kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego, w tym właściwej współpracy w tym zakresie oraz dostępu do niezbędnych dokumentów źródłowych;
- 7) ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Na podstawie czynności kontroli wewnętrznej i audytu Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku otrzymują informacje dotyczące:

- 1) przestrzegania przepisów prawa oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych;
- 2) funkcjonowania w Banku systemu informacji zarządczej;
- 3) skuteczności ujawniania w ramach kontroli funkcjonalnej błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących;
- 4) realizacji określonych i wymaganych przez Zarząd celów i polityki Banku;
- 5) kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych;
- 6) jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego;
- 7) adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemów informatycznych;
- 8) efektywności wykorzystania dostępnych środków, w tym funduszy własnych i zasobów we wszystkich obszarach działalności Banku;

- 9) oceny struktury organizacyjnej Banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami, komórkami, a także systemem tworzenia i obiegu dokumentów i informacji;
- 10) oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania Banku jako całości;
- 11) czynności zlecanych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym.

24.3. Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń

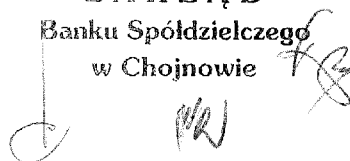
Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zawarto w Rozdziale 17. Polityka w zakresie wynagrodzeń niniejszego Ujawnienia.

24.4. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji.

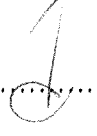
Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2015 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

ZARZĄD
Banku Spółdzielczego
w Chojnowie

Oświadczenie Zarządu Banku

Zarząd Banku Spółdzielczego w Chojnowie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

<i>Stanowisko</i>	<i>Imię i Nazwisko</i>	<i>Podpis</i>
<i>Prezes Zarządu</i>	<i>Bogusława Mrozik</i>	
<i>Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych</i>	<i>Bożena Dąbrowska</i>	
<i>Wiceprezes Zarządu ds. handlowych</i>	<i>Maria Monika Diakowska</i>	

Profil ryzyka Banku

System kontroli ryzyka bankowego obejmuje zarządzanie obszarami ryzyk zdefiniowanymi jako istotne. Jest to między innymi ryzyko kredytowe, ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej, ryzyko operacyjne. Powyższe kategorie ryzyka podlegają analizom przedkładanym Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku przez komórkę monitorującą ryzyko.

Bank określił podstawowe cele strategiczne dla wszystkich rodzajów ryzyka mających istotny wpływ na działalność i wyniki Banku:

Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji zagrożonych.

W celu ograniczenia skutków ryzyka kredytowego Bank ustalił limit optymalnego wskaźnika LtV na poziomie nie wyższym niż 80% w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomości mieszkalnej i nie wyższym niż 75% w przypadku zabezpieczeń na nieruchomościach komercyjnych oraz wskaźnik DtI na maksymalnym poziomie 45%

Na dzień 31.12.2015 r. jakość portfela kredytowego utrzymuje się na dobrym poziomie z uwagi na dywersyfikację portfela kredytowego, wynikającą ze struktury klientów Banku oraz prowadzenia działalności na rynku lokalnym.

Bank dokonuje analizy koncentracji zaangażowań w szczególności z podziałem na:

- 1) koncentrację „dużych zaangażowań”;
- 2) koncentrację branżową;
- 3) koncentracja produktowa;
- 4) koncentrację w ten sam rodzaj zabezpieczenia.

Celem ograniczania ryzyka koncentracji zaangażowań Bank ustanowił limity wewnętrzne na poszczególne rodzaje koncentracji zaangażowań, których poziom wraz z ich wykorzystaniem na datę 31.12.2015 roku przedstawia się następująco:

Rodzaj koncentracji	Limit (np. określony jako % funduszy własnych)	Wysokość limitu	Stopień wykorzystania limitu (w %)
dużych zaangażowań	250%	13 817,5	75,47%
Branżowy			
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	350%	19 344,5	67,7%
Produkcja	40%	2 210,8	46,0%
Budownictwo	40%	2 210,8	64,0%
Handel hurtowy i detaliczny	40%	2 210,8	40,8%
Transport	40%	2 210,8	2,7%
Administracja publiczna	40%	2 210,8	21,4%
Pozostała działalność usługowa	40%	2 210,8	77,5%
Inne	40%	2 210,8	10,7%
Produktywny			
Kredyty w rachunkach bieżących	150%	8 290,5	87,0%
Kredyty obrotowe	120%	6 632,4	30,8%
Kredyty inwestycyjne	120%	6 632,4	66,4%
Kredyty na nieruchomości	200%	11 054,0	70,8%

Kredyty związane z funkcjonowaniem kart kredytowych	10%	552,7	10,8%
Kredyty na cele konsumpcyjne	350%	19 344,5	68,6%
Inne należności	3%	165,8	9,0%
Papiery wartościowe	30%	1 658,1	39,4%
Zaangażowanie kapitałowe	30%	1 658,1	23,9%
Rodzaj zabezpieczenia			
Hipoteka	350%	19 344,5	88,8%
Poręczenie według prawa cywilnego	300%	16 581,0	31,0%
Ubezpieczenie	150%	8 290,5	63,1%
Weksel	50%	2 763,5	55,2%
Zastaw rejestrowy	50%	2 763,5	65,7%
Przewłaszczenie	50%	2 763,5	12,6%
Blokada środków pieniężnych	50%	2 763,5	0,7%
Cesja wierzytelności	50%	2 763,5	79,2%
Pełnomocnictwo do rachunku	45%	2 487,1	89,8%
Ekspozycje nie zabezpieczone	40%	2 210,8	53,9%

Zgodnie z Art. 392 Rozporządzenia 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady UE ekspozycję wobec klienta lub grup powiązanych klientów uznaje się za dużą ekspozycję, jeżeli jej wartość jest równa lub wyższa niż 10% wartości kapitału uznanego. Bank zgodnie z Art. 395 w/w Rozporządzenia nie przyjmuje na siebie ekspozycji wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, której wartość przekracza 25% wartości kapitału uznanego. W roku 2015 w/w limity nie zostały przekroczone.

Z tabeli zamieszczonej powyżej wynika, że o profilu ryzyka koncentracji zaangażowań stanowią zaangażowania w:

- 1) branże - rolniczą;
- 2) produkty - Kredyty na cele konsumpcyjne;
- 3) zabezpieczenia- w postaci hipoteki na nieruchomości;

Udział obligi kredytowego w sumie bilansowej Banku osiągnął poziom 59,2%. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego nie przekroczył limitu alokacji określonego w Polityce kapitałowej.

Zaangażowanie w detaliczne ekspozycje kredytowe stanowiło 32% obligi kredytowego. Wskaźnik jakości detalicznych ekspozycji kredytowych stanowił 0,48% ogółu ekspozycji kredytowych oraz 1,55% detalicznych ekspozycji kredytowych.

Zaangażowanie w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie stanowiło 40,89% obligi kredytowego.

Bank nie jest istotnie zaangażowany w finansowanie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie z uwagi na jego niski udział w rynku, tj. poniżej 2% wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie dla całego sektora bankowego.

Wskaźnik jakości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie wyniósł 0,1%. Średni wskaźnik LtV dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie, indywidualnie istotnych oszacowano na poziomie 53,2%. Biorąc pod uwagę wycenę nieruchomości będących zabezpieczeniem tych ekspozycji średni wskaźnik LtV wyniósł 31,9%. Nie odnotowano zatem przekroczenia progu 80% dla wskaźnika LtV dla nieruchomości mieszkalnych oraz 75% dla wskaźnika LtV dla nieruchomości komercyjnych.

Wskaźnik jakości kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym wyniósł 0,59% i pozostawał na niższym poziomie niż średni wskaźnik w grupie rówieśniczej banków spółdzielczych.

Poziom rozproszenia posiadanych aktywów i zobowiązań pozabilansowych ogranicza wystąpienie ryzyka koncentracji. Maksymalny możliwy udział kredytów udzielonych kredytobiorcom działającym w tej samej branży w obligu kredytowym ogółem mieści się w przyjętych limitach. Nie istnieje nadmierna koncentracja wierzytelności w zakresie przyjętego rodzaju zabezpieczeń do poziomu funduszy własnych. Kwota przyjętych zabezpieczeń ogranicza się do wysokości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej.

Limity, wynikające z rekomendacji ostrożnościowych nie zostały przekroczone a transakcje z udziałem osób powiązanych kapitałowo bądź organizacyjnie są monitorowane i raportowane zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi.

Ryzyko stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz zaktualizowanej wartości bilansowej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku.

Przeprowadzona ocena profilu ryzyka stopy procentowej potwierdziła utrzymującą się wrażliwość Banku na ewentualne zmiany stóp procentowych po stronie aktywnej bilansu. Luka netto na pozycjach wrażliwych w całym okresie była dodatnia. Występowała nadwyżka aktywów oprocentowanych nad pasywami oprocentowanymi, co jest zjawiskiem korzystnym przy rosnących rynkowych stopach procentowych, natomiast niekorzystnym przy tendencji spadkowej, gdyż może pojawić się ewentualność wolniejszej zmiany oprocentowania po stronie aktywnej, która generuje dochód.

Analiza rynku wskazuje na utrzymującą się tendencję spadkową stóp procentowych, co w konsekwencji przełożyło się na niższe przychody odsetkowe od portfela aktywów opartych o stawki rynku międzybankowego (WIBOR 1M, WIBOR 3M).

Luka stopy procentowej na datę 31.12.2015 roku prezentuje się następująco (w tys. zł):

okres	do 1 dnia	1 - 7 dni	7 - 30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	pow. 12 m-cy
Aktywa wrażliwe	48 844,3	15 400,3	25 819,5	285,3	758,6	941,0	1 631,0
Pasywa wrażliwe	36 164,8	1 096,2	23 131,6	2 038,1	3 807,0	3 096,9	2 995,0
wielkość luki	14 304,2	2 687,9	-1 752,8	-3 048,4	-2 155,8	-1 364,0	4 008,6
% sumy bilansowej	25,4%	4,8%	-3,1%	-5,4%	-3,8%	-2,4%	7,1%

Na dzień 31.12.2015 r. aktywa pracujące stanowiły 86,7% sumy bilansowej, natomiast pasywa wrażliwe 64,3%. Relacja aktywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych do pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych wynosiła 135%

Aktywa wrażliwe podatne na ryzyko bazowe stanowią większość pozycji generujących przychody odsetkowe Banku - 64,78% sumy bilansowej oraz 74,65% aktywów pracujących.

Po stronie kosztów odsetkowych największy udział generowały depozyty powiązane ze stopą bankową, które łącznie stanowiły 61% sumy bilansowej. Ich udział w pasywach wrażliwych ogółem ukształtował się na poziomie 95%.

Narażenie Banku na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej pozostaje w dalszym ciągu na akceptowanym poziomie. Ryzyko bazowe oraz ryzyko opcji klienta charakteryzują się niskim poziomem istotności, co potwierdzają przeprowadzone w tym zakresie analizy.

Ryzyko walutowe

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Na 31.12.2015r. poziom wykorzystania obowiązujących limitów w 2015r. wyniósł od 6,38% do 20,92% .

wyszczególnienie	EUR	USD	GBP
% Funduszy własnych	3,0%	1,0%	1,0%
Wykorzystanie limitu na 31.12.2015 r.	20,92%	6,38%	14,61%

Ryzyko walutowe utrzymuje się na niskim poziomie i dotyczy wyłącznie ryzyka kursowego związanego z realizacją bieżących transakcji walutowych. Limity na poszczególne pozycje walutowe netto są na bieżąco monitorowane, a ich poziom w analizowanym okresie nie został przekroczony.

Poziom całkowitej pozycji walutowej względem funduszy własnych utrzymywał się poniżej 2%. Na dzień 31.12.2015r. nie wykazano wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

Ryzyko operacyjne (w tym braku zgodności)

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa jest:

- 1) systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa;
- 2) modernizacja infrastruktury teleinformatycznej, w tym programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym Banku ukierunkowane jest na:

- 1) działania prewencyjne, związane z identyfikacją, oceną i monitoringiem ryzyka, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów;
- 2) osłabianie i niwelowanie skutków zasztych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka.

W zakresie ryzyka operacyjnego komórki organizacyjne Banku zobowiązane są do podejmowania działań ograniczających to ryzyko. Zabezpieczenia zagrożonych obszarów operacyjnych dokonuje się poprzez:

- 1) Plany awaryjne – służące przeciwdziałaniu i minimalizowaniu negatywnych skutków nieoczekiwanych zdarzeń, w tym ataków wewnętrznych i zewnętrznych, które mogą szkodzić funkcjonowaniu Banku;
- 2) Ochronę ubezpieczeniową: ubezpieczenia mienia od zdarzeń losowych, na wypadek awarii sprzętu elektronicznego, komputerowego i sieci komputerowych, strat w wyniku fałszerstwa lub oszustwa, wandalizmu, odpowiedzialności cywilnej;
- 3) Przenoszenie odpowiedzialności (outsourcing);
- 4) Inne zabezpieczenia (prawne, organizacyjne, techniczne), w tym procedury w zakresie zatrudniania, procedury nadawania uprawnień dostępu do systemów informatycznych, stosowne postanowienia w umowach, szkolenia;
- 5) System kontroli wewnętrznej.

Na podstawie analizy incydentów ryzyka operacyjnego oraz skutków tych incydentów można stwierdzić, że profil ryzyka operacyjnego utrzymuje się w Banku na umiarkowanym poziomie. Proces zarządzania

ryzykiem operacyjnym jest realizowany w sposób ciągły na każdym z etapów, tj. bieżącej identyfikacji, oceny i przeciwdziałania jak i kontroli, monitorowania i raportowania.

W zakresie ryzyka braku zgodności Bank nieustannie prowadzi szereg działań służących dostosowywaniu wewnętrznych regulacji do zmian przepisów zewnętrznych, w tym szkoli pracowników oraz współpracuje z dostawcami systemów informatycznych. Prowadzi również wykaz aktualnych regulacji obowiązujących w Banku, który zapewnia bieżący przepływ informacji w zakresie zmian oraz przeprowadza systematyczne kontrole wewnętrzne.

Bank zapobiega również powstaniu konfliktu interesów poprzez:

- 1) podział zadań zapewniający rozdzielenie funkcji oceny ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje;
- 2) przydzielenie pisemnego, indywidualnego zakresu czynności pracownikom Banku;
- 3) indywidualne nadawanie pełnomocnictw wyłącznie przez Zarząd Banku
- 4) nie dopuszczenie do nepotyzmu;
- 5) weryfikację roczną przyjętych regulacji wewnętrznych;
- 6) Audyt wewnętrzny zgodny z podpisaną umową z Bankiem Zrzeszającym.

Ponadto Bank stosuje zapisy zawarte w Zasadach dobrej praktyki bankowej, opracowanych przez Związek Banków Polskich oraz w Kanonie dobrych praktyk rynku usług finansowych, opracowanym przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Wymóg wewnętrzny jest wystarczający i adekwatny do skali ryzyka występującego w Banku. Bank założył akceptowalny poziom apetytu na ryzyko operacyjne, który nie przekracza poziomu wskaźnika bazowego i stanowi nie więcej niż 5% funduszy własnych Banku. Poziom wykorzystania limitu wyniósł 14,5%

Ryzyko płynności i finansowania

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych, wdrażanie rozwiązań wspomagających zarządzanie w sytuacjach kryzysowych zagrożenia płynności, rozwijanie działalności handlowej oraz inwestycyjnej w granicach określonych przez Zarząd i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, nadzorczych rekomendacji oraz norm płynności i adekwatności kapitałowej.

Odpowiednie zarządzanie aktywami i pasywami Banku jest istotne z punktu widzenia dwóch zasadniczych funkcji, a mianowicie - minimalizowania ryzyka, przy jednoczesnym utrzymaniu założonej rentowności poprzez tworzenie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów. Istotne jest, aby strategia inwestycyjna uwzględniała różny stopień płynności, rentowności oraz wagę ryzyka aktywów, tak aby w razie konieczności zapewnić możliwość finansowania nieprzewidzianych zobowiązań z równoczesnym uwzględnieniem spełnienia poszczególnych norm płynnościowych, w szczególności nadzorczych miar płynności, LCR oraz NSFR. W związku z tym Bank dokonuje dywersyfikacji aktywów w zakresie nadwyżek finansowych.

Poziom ryzyka w sferze płynności nie stanowi zagrożenia dla terminowej spłaty zobowiązań. Struktura oraz skala niedopasowania terminów zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów utrzymują się na stabilnym poziomie. Wskaźniki płynności aktywów kształtowały się w 2015 roku na dobrym poziomie a zgromadzone depozyty stabilne zabezpieczały w pełni portfel kredytowy. Bank spełnia normy płynności oraz utrzymuje wskaźnik płynności do 30 dni – LCR na wymaganym poziomie. Ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań pozostaje na akceptowanym przez Bank poziomie.

Wskaźniki płynności, liczone według podstawowych terminów zapadalności i wymagalności utrzymują się na stabilnym poziomie i wynoszą dla płynności szybkiej (do 1 miesiąca) 0,59 oraz dla płynności bieżącej (do 3 miesięcy) - 0,56. Depozyty stabilne kształtują się na poziomie 76,26% bazy depozytowej (bez odsetek) i w skali roku zwiększyły swój udział o przeszło 4 p.p. Na dzień analizy poziom ten zabezpiecza w 112,7% wartość obligacji kredytowego (bez odsetek).

Zgromadzone przez Bank stabilne środki obce zabezpieczają w pełni portfel kredytowy. Poziom finansowania kredytów depozytami stabilnymi wynosi na dzień 31.12.2015 r. ok. 113% depozytów ogółem. Bank posiada stabilne źródła finansowania, które umożliwiają finansowanie zarówno działalności bieżącej, jak i w dłuższym okresie czasu.

Ryzyko niewypłacalności (kapitałowe)

Celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiedniej struktury funduszy własnych, zapewniająca bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową i obejmuje następujące kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych;
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier I, Tier I podstawowy oraz Tier II;
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE.

Na dzień 31.12.2015 roku kapitał regulacyjny Banku wynosił 3 019,4 tys. zł i składał się z następujących wymogów na ryzyko kredytowe - 2 488,1 tys. zł oraz na ryzyko operacyjne - 531,3 tys. zł.

Poziom ryzyka kredytowego (wartość zaangażowania bilansowego i pozabilansowego) w podziale na wagi ryzyka przedstawia się następująco:

L.p.	waga ryzyka	wartość ekspozycji	kwota ekspozycji ważonej ryzykiem
1.	0%	5 884,7	0,00
2.	20%	16 437,3	3 287,5
3.	75%	14 830,2	11 122,6
4.	100%	20 327,0	16 619,5
5.	150%	47,4	71,2
6.	razem	57 526,5	31 100,8

Na podstawie wyliczonych minimalnych wymogów nie stwierdzono przekroczenia alokacji kapitału.

L.p.	Minimalne wymogi kapitałowe, w tym:	Limit alokacji kapitału (% F.V.V.)	Limit w tys. zł	Wykonanie 31.12.2015	poziom wykonania	% F.V.V.
1.	Z tytułu ryzyka kredytowego	50%	2 763,5	2 488,1	90,0%	45,0%
2.	Z tytułu ryzyka (rynkowego) walutowego	0,50%	27,6	0	0,0%	0,0%
3.	Z tytułu ryzyka operacyjnego	15%	829,1	531,3	64,1%	9,6%
4.	Inne i przejściowe wymogi kapitałowe, w tym:					
5.	- wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji dużych ekspozycji	0%	0,0	0	0%	0%
6.	- wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji w znaczące pakiety akcji	0%	0,0	0	0%	0%
Suma minimalnych wymogów kapitałowych			3 620,2	3 019,4	83,4%	54,6%
1.	z tytułu ryzyka koncentracji (limity)	0%	0	0	0%	0%

2.	z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej	2%	110,5	0	0%	0%
3.	z tytułu ryzyka płynności	0%	0,0	0	0%	0%
4.	z tytułu ryzyka kapitałowego (reputacji)	0%	0,0	0	0%	0%
5.	Inne ryzyka trudnomierzalne	1%	55,3	0	0%	0%
Suma wymogów dodatkowych			165,8	0	0%	0%
1.	Całkowity wymóg kapitałowy	68,50%	3 786,00	3 019,4	79,8%	54,6%

Wykorzystanie limitu alokacji kapitału na ryzyko ogółem sięga ok. 80% ustalonego limitu.

Fundusze własne na dzień 31.12.2015 wyniosły 5 527,01 tys. zł. Wysokość funduszy własnych wystarcza na pokrycie wymogów regulacyjnych, a nadwyżka funduszy własnych ponad kapitał wewnętrzny wynosi 45,3%, tj. 2 507,6 tys. zł.

Całkowity współczynnik wypłacalności wyniósł 14,64%. Jego poziom utrzymuje się powyżej przyjętego w Polityce kapitałowej Banku na rok 2015 minimum 12%. Bank bada adekwatność kapitałową z uwzględnieniem wymagań ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego (UE) 575/2013 z dnia 26.06.2013r.

Ryzyko biznesowe

Jest to ryzyko wpływu zmian warunków makroekonomicznych na poziom pozostałych ryzyk oraz na adekwatność kapitałową. Ryzykiem biznesowym Bank zarządza opracowując plan ekonomiczno - finansowy, w którym uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym, przeprowadzając m.in. biznesowe testy warunków skrajnych.

* * *

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wskaźnik ROA wyniósł 0,84%.

Bank posiadał fundusze własne adekwatne do poziomu ponoszonego ryzyka, co potwierdzają przedstawione wartości wskaźników w odniesieniu do wyznaczonych limitów.

W tej sytuacji wskazuje się, iż poziom ryzyka w Banku kształtował się na umiarkowanym poziomie i był zgodny z zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą profilem.

ZARZĄD
Banku Spółdzielczego
w Chojnowie